SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 233/09-47

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. apríla 2010 v senáte zloženom z predsedu Juraja Horvátha a zo sudcov Sergeja Kohuta a Lajosa Mészárosa o sťažnosti M. B., t. č. vo výkone trestu, zastúpeného advokátom JUDr. P. P., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 9/2006 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 9/2006 p o r u š e n é b o l o .

2. M. B. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré j e Okresný súd Žilina p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky u k l a d á zaplatiť trovy právneho zastúpenia M. B. v sume 215,77 € (slovom dvestopätnásť eur a sedemdesiatsedem centov) na účet ustanoveného advokáta JUDr. P. P., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Žilina j e p o v i n n ý uhradiť štátu trovy právneho zastúpenia v sume 215,77 € (slovom dvestopätnásť eur a sedemdesiatsedem centov) na účet Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 233/09-30 z 26. novembra 2009 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť M. B., t. č. vo výkone trestu (ďalej len „sťažovateľ“), v časti, ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 9/2006 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Uznesením sp. zn. II. ÚS 233/09 z 11. júna 2009 ústavný súd ustanovil sťažovateľovi za právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom advokáta JUDr. P. P., B.

Z obsahu sťažnosti (doplnenej podaním právneho zástupcu doručeným ústavnému súdu 5. októbra 2009) vyplynulo: «Dňa 03. 10. 2005 vyšetrovateľ PZ v Č. vydal uznesenie spis. zn.: ČVS: ORP-1928/2-OSV-CA-2005. Podľa § 160 ods. 1 Trestného poriadku platného a účinného do 31. 12. 2005, ktorým vyšetrovateľ začal trestné stíhanie a súčasne podľa § 163 ods. 1 Trestného poriadku začal stíhať sťažovateľa ako obvineného za trestný čin výtržníctva podľa § 202 ods. 1 Trestného zákona a trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 Trestného zákona platného a účinného do 31. 12. 2005.

Dňa 21. 01. 2006 poverený vyšetrovateľ PZ v Č. podľa § 209 ods. 1 Trestného poriadku č. 301/2005 Z. z. predložil vyšetrovací spis č.: ČVS: ORP-1928/2-OSV-CA-2005 s návrhom na podanie obžaloby na sťažovateľa za súbeh trestných činov ublíženia na zdraví podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona a výtržníctva podľa § 202 ods. 1 Trestného zákona, platného a účinného do 31. 12. 2005.

Dňa 31. 01. 2006 Okresná prokuratúra v Ž. podľa § 234 ods. 1 Trestného poriadku č. 301/2005 Z. z. podala obžalobu na Okresný súd v Žiline.

Dňa 21. 02. 2006 Okresný súd v Žiline v konaní spis. zn.: 1T 9/2006 podľa § 354 Trestného poriadku vydal Trestný rozkaz a uznal sťažovateľa vinným zo spáchania vyššie uvedených skutkov a podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. 12. 2005 s použitím § 35 ods. 1 Trestného zákona mu uložil odsudzujúci úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 20 (dvadsať) mesiacov, so zaradením podľa § 39 ods. 2 písm. b) Trestného zákona do II. (druhej) nápravnovýchovnej skupiny.

Dňa 29. 05. 2006 bol sťažovateľovi doručený Trestný rozkaz Okresného súdu Žilina, spis. zn.: 1T 9/2006, proti ktorému podal sťažovateľ dňa 06. 06. 2006 odpor.

Do dnešného dňa však Okresný súd Žilina vo veci sťažovateľa neučinil žiadne právne kroky na prejednanie a rozhodnutie vyššie uvedenej veci bez zbytočných prieťahov, aby o nej rozhodol nezávislý a nestranný súd v prítomnosti sťažovateľa.

Nečinnosťou Okresného súdu Žilina spočívajúcou v neprejednaní a nerozhodnutí v prejednaní a rozhodnutí v uvedenej trestnej veci od dňa 06. 06. 2006 do súčasnosti je sťažovateľovi odopreté a porušené ústavné právo zakotvené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. Je porušené jeho právo, aby sa trestná vec sťažovateľa verejne prejednala bez zbytočných prieťahov...

V dôsledku neprejednania a rozhodnutia veci sťažovateľa okresným súdom v jeho prítomnosti, sa sťažovateľ nachádza v stave právnej neistoty...

Nečinnosť v prejednaní veci sťažovateľa má za následok porušenie jeho základných práv garantovaných čl. 48 ods. 2 Ústavy SR „každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov a jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom".

Sťažovateľ písomnou formou dňa 17. 02. 2009 požiadal Predsedu Okresného súdu v Žiline, aby sa jeho vec bez zbytočných prieťahov prejednala.

Dňa 16. 03. 2009 predseda Okresného súdu v Žiline sťažovateľa upovedomil o priebehu konania vo veci č. konania 1T 9/2006, ktoré odôvodnil tým, že vo veci bolo doteraz vedené konanie podľa možností samosudkyne, a vec nebola prejednaná najmä z dôvodov jej pracovného zaťaženia konať aj v ďalších veciach...

Ústava SR v ustanovení § 48 ods. 2 priznáva občanovi práva, ktorých uplatnenie umožňuje preskúmanie ústavnosti priebehu súdneho konania. Ak súd Ústavou SR priznané právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov poruší, nedôvodné subjektívne prieťahy v prerokovaní veci majú charakter nečinnosti, ktorou sa po určité časové obdobie v podstate odopiera poskytnutie spravodlivosti...

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej s nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samostatným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby odstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto na splnenie ústavného práva v zmysle čl. 48 ods. 2 nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov sa naplní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu. Povinnosťou štátnych orgánov je zabezpečiť dosažiteľnosť a uplatnenie tohto práva...

Sťažovateľ si zároveň podľa ustanovenia § 56 ods. 4 zákona č. 38/1993 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a konaní pred ním, uplatňuje primerané finančné zadosťučinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch vo výške 10.000,- € za to, že sťažovateľ je povinný trpieť stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza až do konečného rozhodnutia súdov.»

Sťažovateľ na základe uvedených skutočností navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„V konaní Okresného súdu Žilina vedenom pod sp. zn. 1T 9/2006 bolo porušené základné právo M. B.,... zakotvené... čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd .

Okresnému súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 1T 9/2006 prikazuje konať tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

M. B.,... priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 10.000,- Eur (slovom desaťtisíc euro), ktoré je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresnému súdu Žilina ukladá zaplatiť trovy právneho zastúpenia M. B.,... za zastupovanie v konaní pred Ústavným súdom SR, na účet advokáta JUDr. P. P., do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

2. Na výzvu ústavného súdu sa k prijatej sťažnosti listom sp. zn. 1 SprS 25/2010 z 9. februára 2010 vyjadril predseda okresného súdu, ktorý sa vo svojom stanovisku stotožnil s vyjadrením zákonnej sudkyne. Zároveň oznámil, že okresný súd súhlasí s upustením od ústneho prerokovania veci.

2.1 Súčasťou stanoviska predsedu okresného súdu bolo i vyjadrenie zákonnej sudkyne, ktorá k veci uviedla:

„Jedná sa o trestnú vec, ktorú som ako zákonná sudkyňa prevzala po pôvodne konajúcej zákonnej sudkyni dňa 15.06.2006 z dôvodu jej odchodu na súd vyššieho stupňa. Vzhľadom na množstvo ďalších prevzatých vecí po pôvodne konajúcej zákonnej sudkyni / osobitne počet prevzatých vecí väzobných, v ktorých bolo nutné prioritne konať /, plný nápad vecí nových, výkon nariadenej služobnej pohotovosti, bolo možné v tejto trestnej veci konať len v taktom rozsahu, ako to vyplýva z obsahu spisového materiálu. Pri vybavovaní tejto veci som ako sudkyňa mala na zreteli, že sa jedná o vec, ktorá napadla na súd v roku 2006 a vo veci som konala prioritne pred ďalšími vecami, ktoré na súd napadli v neskoršom období, v možnostiach pracovnej zaťaženosti senátu 1T, súčasne prioritne vybavujúc ďalšie veci, v ktorých bolo nutné konať bezodkladne alebo prioritne.“

2.2 Vo svojom vyjadrení zákonná sudkyňa uviedla aj chronológiu úkonov *„v trestnej veci ods. M. B., sp. zn. 1T/9/2006*

- dňa 01.02.2006 podaná obžaloba na tunajší súd, zákonný sudca JUDr. M. U., vec vedená pod sp. zn. 1 T/9/2006,

- dňa 08.02.2006 expedovaná obžaloba a výzva,

- dňa 13.02.2006 pokyn sudcu o pripojenie spisov Okresného súdu Žilina, sp. zn 28T/212/02, 29T/22/2005,

- dňa 21.02.2006 vydaný trestný rozkaz,

- dňa 04.04.2006 žiadosť o doručenie trestného rozkazu OO PZ Ž.,

- dňa 26.04.2006 policajný orgán oznámil výsledok doručovania - zásielka nebola doručená obvinenému,

- dňa 15.05.2006 vydaný príkaz na zatknutie obžalovaného M. B.,

- dňa 29.05.2006 zápisnica napísaná na OS Žilina - obvinený M. B. bol predvedený na základe príkazu na zatknutie,

- dňa 29.05.2006 odvolaný príkaz na zatknutie,

- dňa 29.05.2006 úradný záznam + uznesenie Súdnej rady SR č. 974,

- Dodatkom č. 3 k Rozvrhu práce na rok 2006 zákonný sudca JUDr. M. M.,

- dňa 09.06.2006 doručené písomné odvolanie proti trestnému rozkazu obvineným,

- dňa 18.07.2007 doručená žiadosť obvineného o preštudovanie spisu,

- dňa 20.07.2007 určený termín nahliadnutia do spisu 1T/9/2006 na deň 26.07.2007,

- dňa 23.07.2007 žiadosť o eskortu,

- dňa 23.07.2007 zaslaná výzva obvinenému o oznámenie, či si v tejto v trestnej veci volí obhajcu sám, alebo či žiada, aby bol obhajca ustanovený súdom,

- dňa 26.07.2007 úradný záznam - študovanie spisu obvineným sp. z. 1 T/9/2006 od 08.35 hod. do 9.10 hod.,

- dňa 30.07.2007 uznesenie - ukladá povinnosť náhrady trov za vyhotovené kópie zo spisu - expedované dňa 02.08.2007,

- dňa 01.08.2007 doručený návrh na pridelenie obhajcu obvineným,

- dňa 06.08.2007 doručený návrh na vylúčenie samosudkyne OS v Žiline obvineným,

- dňa 08.08.2007 predloženie spisu VSU za účelom ustanovenia obhajcu,

- dňa 14.08.2007 opatrenie - ustanovený JUDr. D. C. - expedované dňa 16.08.2007,

- dňa 05.09.2007 úradný záznam o nazretí do súdneho spisu obhajcom,

- dňa 30.04.2008 úradný záznam o nazretí do súdneho spisu obhajcom,

- dňa 10.10.2008 uznesenie - samosudkyňa sa nevylučuje z vykonávania úkonov trestného konania - expedované daň 14.10.2008,

- dňa 14.10.2008 úradný záznam o nazretí do súdneho spisu obvineným, kde zahlásil sťažnosť proti uzneseniu zo dňa 10.10.2008 a námietku,

- dňa 15.10.2008 uznesenie - ukladá povinnosť náhrady trov za vyhotovené kópie zo spisu OS Žilina sp. zn. 1T/9/2006, expedované dňa 15.10.2008,

- dňa 20.10.2008 doručená sťažnosť proti uzneseniu obvineným,

- dňa 23.10.2008 sťažnosť daná na vyjadrenie Okresnej prokuratúre v Ž.,

- dňa 13.11.2008 predkladacia správa Krajskému súdu v Žiline - pre rozhodnutie o sťažnosti obvineného proti uzneseniu zo dňa 10.10.2008,

- dňa 14.01.2009 zápisnica o neverejnom zasadnutí na Krajskom súde v Žiline,

- dňa 03.02.2009 vrátený spis z Krajského súdu v Žiline a expedované uznesenie o zamietnutí sťažnosti obžalovaného,

- dňa 03.06.2009 uznesenie o zastavení trestného stíhania obvineného M. B., uznesenie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 12.06.2009,

- do spisu bolo pripojené rozhodnutie Okresného súdu v Žiline, sp. zn. 1T/24/2007,

- fotokópia žiadosti o podanie informácií - 1 Sprs 67/09,

- porozsudková agenda,

- dňa 11.08.2009 policajný orgán požiadal o overené kópie zo spisu, žiadosť doručená dňa 17.08.2009 Okresnému súdu v Žiline.“

3. Právny zástupca sťažovateľa 23. marca 2010 ústavnému súdu oznámil, že netrvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

4. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na

prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

5. Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil, že priebeh konania korešponduje s priebehom konania tak, ako ho popísal okresný súd (pozri bod 2.2), preto v tomto rozhodnutí duplicitne neopísal celý priebeh napadnutého konania.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 9/2006 pre trestný čin ublíženia na zdraví a trestný čin výtržníctva došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná...

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESĽP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo, alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že z hľadiska hodnotenia povahy veci sa oprel o všeobecnú zásadu uznávanú aj v judikatúre ESĽP, podľa ktorej sa primeraná lehota na

konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citeľného zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí posudzovať prísnejšie (napr. II. ÚS 32/03, I. ÚS 11/08). Nemožno pochybovať o tom, že aj povaha predmetných trestných činov si vyžaduje osobitnú starostlivosť orgánov činných v trestnom konaní a všeobecného súdu o naplnenie účelu trestného konania, čo okrem iného znamená, že orgány činné v trestnom konaní a všeobecný súd majú povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty účastníkov konania vrátane poškodených strán.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že zdĺhavý priebeh napadnutého trestného konania nemôže pripísať na vrub faktickej náročnosti alebo právnej zložitosti prerokovávanej veci. Napokon ani predseda okresného súdu, ani zákonná sudkyňa vo svojich vyjadreniach nepoukázali na skutkovú alebo právnu zložitosť predmetnej veci.

2. Pri hodnotení ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa ako účastníka konania, ústavný súd zistil skutočnosti, ktoré svedčia o tom, že aj sám sťažovateľ prispel svojím správaním k prieťahom v konaní. Sťažovateľ predovšetkým sťažoval konajúcemu súdu doručovanie zásielok. Trestný rozkaz vydaný okresným súdom 21. februára 2006 bol sťažovateľovi doručený až 29. mája 2006, a to prostredníctvom predvedenia sťažovateľa, ktoré bolo realizované na podklade okresným súdom vydaného príkazu na zatknutie z 15. mája 2006. Doručeniu trestného rozkazu sťažovateľovi predchádzali neúspešné pokusy o jeho doručenie do miesta jeho trvalého bydliska prostredníctvom poštového úradu ako aj Obvodného oddelenia Policajného zboru Slovenskej republiky Ž. Ústavný súd nemohol v prospech sťažovateľa zohľadniť tiež (za iných okolností procesne nespochybniteľný) jeho postup v súvislosti so vznesením námietky zaujatosti proti zákonnej sudkyni (podaním doručeným okresnému súdu 6. augusta 2007) s odôvodnením, že samosudkyňa JUDr. M. M. ho už súdila v inom trestnom konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 1 T/24/2007. Okresný súd uznesením č. k. 1 T/9/2006-106 z 10. októbra 2008 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) o vznesenej námietke rozhodol tak, že zákonná sudkyňa nie je vylúčená z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci.

Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ 20. októbra 2008 sťažnosť, ktorú Krajský súd v Žiline uznesením č. k. 2 Tos/60/2008-119 zo 14. januára 2009 zamietol.

Na uvedené správanie sťažovateľa nemohol ústavný súd neprihliadnuť pri úvahe o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a konštatuje neprimeranú dĺžku konania spôsobenú najmä nečinnosťou okresného súdu v prerokovávanej veci. Okresný súd bol v posudzovanej trestnej veci opakovane nečinný, a to v období od 29. mája 2006 do 23. júla 2007 (nečinnosť takmer štrnásť mesiacov), v období od 14. augusta 2007 do 10. októbra 2008 (nečinnosť takmer štrnásť mesiacov) a v období od 3. februára 2009 do 3. júna 2009 (nečinnosť štyri mesiace). Je pravdou, že v období od 6. augusta 2007 bránila okresnému súdu v konaní zákonná prekážka v podobe sťažovateľom vznesenej námietky zaujatosti proti konajúcej zákonnej sudkyni, avšak o tejto námietke okresný súd rozhodol až 10. októbra 2008. Okresný súd teda počas dvoch rokov a ôsmich mesiacov vo veci nevykonal prakticky žiadny efektívny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ako obžalovaný v danej veci počas súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). Uvedenú nečinnosť okresného súdu bez akýchkoľvek zákonných dôvodov treba považovať za zbytočné prieťahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu netolerovateľné. K prieťahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani len v dôsledku správania účastníka konania, ale najmä v dôsledku postupu okresného súdu. Treba zdôrazniť, že ústavný súd pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nemožno prihliadnuť na skutočnosti označované ako objektívne vo vyjadrení zákonnej sudkyne *[„množstvo ďalších prevzatých vecí po pôvodne konajúcej zákonnej sudkyni / osobitne počet prevzatých vecí väzobných, v ktorých bolo nutné prioritne konať /, plný nápad vecí nových, výkon nariadenej služobnej pohotovosti“]*, ktoré jej bránili konať v napadnutej veci bez zbytočných prieťahov. V tejto súvislosti ústavný súd už uviedol (pozri napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03), že nedostatočné

personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote. Zo stanoviska predsedu okresného súdu nevyplýva prijatie účinných opatrení. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním napr. na dlhodobo obmedzené personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03).

Vzhľadom na uvedené podstatné dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. Vzhľadom na to, že vo veci sťažovateľa okresný súd uznesením z 3. júna 2009 rozhodol o zastavení trestného stíhania, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda boli porušené, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ sa domáhal priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 10 000 €, čo odôvodnil tým, že *„... je povinný trpieť stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza až do konečného rozhodnutia súdov“*.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Vzhľadom na okolnosti

danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa, najmä podiel sťažovateľa na zbytočných prieťahoch, ako aj skutočnosť, že trestná vec bola právoplatne skončená, v dôsledku čoho došlo k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa, považuje za primerané v sume 2 000 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom JUDr. P. P., ktorý ich vyčíslil sumou 215,77 €.

Ústavný súd pri rozhodovaní o úhrade trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2008, ktorá bola 695,41 €. Sťažovateľovi priznal náhradu trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2009 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti) v zmysle § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za každý úkon po 115,90 €, t. j. spolu v sume 231,80 €, čo spolu s režijným paušálom

dvakrát po 6,95 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 245,70 €. K tomu priznal daň z pridanej hodnoty (§ 18 ods. 3 vyhlášky a § 22 ods. 1 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov), pretože advokát je platiteľom tejto dane. Úhrada trov konania vypočítaná podľa vyhlášky predstavuje celkovú sumu 292,38 €.

Keďže sťažovateľom uplatnený nárok na náhradu trov konania nepresahuje sumu vypočítanú podľa vyhlášky, ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v celej ním uplatnenej výške, t. j. v sume 215,77 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o sťažovateľom uplatnených trovách konania rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 a 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. apríla 2010